

ct

El més bonic que podem fer

de
Jan Vilanova Claudín

(fragmento en catalán)

A la Bàbuixka, la Maria Luisa, l'Ester, la Maite, la Mari, la Mari Carmen “la ingeniera”. A totes aquelles dones espanyoles soviètiques.

(,) Una coma en una línia a part indica pausa o silenci; el context determina la durada.

En certs moments de l'obra, alguns mots o frases apareixen en altres idiomes, la majoria, en castellà. Aquestes paraules figuren en cursiva.

La transcripció de paraules russes s'ha fet seguint un criteri propi que facilita la pronunciació per algú que no coneix l'idioma.

Mentre el públic entra, es projecten diverses fotografies del pis de Madrid de la bàbuixka.

Fins on jo recordo, sempre la va perseguir el temor de ser oblidada: que la distància física que ens separava –ella a Madrid, nosaltres a Barcelona– fos insalvable.

Que els seus nets ens oblidéssim d'ella. Que emocionalment no la sentíssim la nostra àvia, la nostra bàbuixka.

Suposo que per això feia fotos del seu pis d'Aluche, el barri on ella vivia, a Madrid, perquè el féssim nostre, perquè poguéssim meravellar-nos de les seves plantes florides.

Li agradava especialment fotografiar les plantes florides.

S'atura la projecció amb una fotografia de la bàbuixka amb els seus nets.

La façana de l'hotel és lletja: és el típic hotel dels afores d'una ciutat, funcional però sense encant. És d'hora però el sol ja es deixa notar. Potser m'he equivocat al venir caminant, però no quedava lluny de casa i el passeig prometia ser agradable, en aquest barri de la Barcelona d'abans, *pre-olímpica*, com m'agrada anomenar-la.

La convocatòria era d'hora al matí, a les nou, de fet. Arribo amb quinze minuts de marge. Al costat de la porta un petit cartell anuncia el motiu de la meva visita: "Taller de constel·lacions familiars. Sala de conferències".

Constel·lacions familiars... n'he sentit a parlar però aquesta serà la meva primera vegada. No sé per què he vingut. O més aviat, sí, sí que ho sé, però ara m'envaeix aquesta sensació de mandra, de no voler ser aquí, de no voler-ho fer, de no voler creuar la porta, la porta d'aquest hotel anodí situat a un barri allunyat de tot, prop de la Ronda de Dalt.

Preferiria no fer-ho. Però la porta automàtica de l'hotel s'obre davant meu.

Entro.

La caiguda era inevitable. Vull dir que era molt gran i queia, com a mínim, una vegada cada sis mesos. Tot i que fins aleshores no s'havia trencat res. Res. Era resistent com un tanc soviètic, dèiem. Però aquest cop els seus ossos van dir prou: es va trencar la clavícula. La dreta, per ser exactes. I amb la caiguda, alguna altra cosa també va dir prou dins seu.

- La bàbuixka ha caigut, Jan. Alguna cosa no va bé... no para de parlar sola.

És la meva mare qui m'ho explica per telèfon.

S'instal·la en mi la por. La por de descobrir aquesta nova bàbuixka. La por davant d'allò desconegut.

,

Estic pensant ara mateix que, de fet, la nevera dels meus pares conserva un rastre d'aquella caiguda.

Sí... va ser a la cuina. Si m'atanso i miro atentament, en un angle determinat i ajudat pel reflex dels llums del sostre, detecto una petita marca a la zona baixa de l'aparell, la del congelador. La xapa està lleument enfonsada. És quasi imperceptible. És allà on va caure la bàbuixka. Allà. És el principi del final.

La sala de conferències de l'hotel és molt gran. És molt més gran del que m'havia imaginat. No sabia que seríem tanta gent, jo m'imaginava un grup més... íntim. Penso en com de bé es guanyen la vida els terapeutes si tots els assistents han pagat el que jo he pagat per fer aquest taller d'un dia... Però és un comentari íntim, vull dir que per sort ningú m'escolta.

Encara queden cinc minuts per començar quan m'assec entre el mar de cadires, moltes encara buides. Miro al meu voltant. Veig altra gent asseguda sola, com jo. Sento com ens avaluem els uns els altres. O potser només és una impressió causada pels meus nervis –allò de la primera vegada–. Jo, en tot cas, penso en quins seran els traumes –deixem-ho en problemes personals– que els han portat fins aquí. Imagino ferides terribles, secrets familiars inconfessables.

Abans he parlat de la por. Jo l'he coneguda molt, la por. I l'angoixa. De petit eren les meves companyes. De fet, mai he tornat a sentir una angoixa com la que vaig sentir aleshores, amb set, vuit, nou anys. Encara recordo com em faltava l'aire de vegades, com em costava respirar. Per això, cada cop que torna, encara que sigui esmorteïda per l'experiència dels anys, per la teràpia, la inquietud m'envaeix.

Estic caminant pel passadís, just abans d'entrar a l'habitació de la bàbuixka. La meva primera visita des de la seva caiguda. Ha arribat el moment. Creuo la porta.

Està donant classe de matemàtiques a un grup d'alumnes. Com fa cinquanta anys. L'espai-temps s'ha volatilitzat. Està estirada al llit però dirigeix tota l'activitat de l'aula: respon la pregunta d'una estudiant mentre rectifica una fórmula matemàtica escrita a la pissarra.

- *¿Cómo estás, bábuska?*

Aleshores ella interromp la classe i em respon per què tots li parlem lent i alt com si fos sorda.

Això em desarma o, més ben dit, espanta la meva por, perquè em poso a riure.

A partir d'aquest dia, per ella, segueixo sent el seu net, sí, però per algun motiu ara creu que visc a Madrid. I com que segons ella visc a Madrid però ara som a Barcelona, a casa la seva filla, em pregunta què hi faig allà:

- *He venido a trabajar aquí por un tiempo, bábuska, y por eso me instalaré con vosotros, en Barcelona, con papá, mamá y tú.*

Ella somriu, feliç de saber que estaré amb ella perquè ens agrada molt estar junts. Aleshores em demana per la meva dona i el meu fill.

- *Están en Madrid. Y además muy bien, bábuska.*

Però no tinc dona, en realitat –ho hem deixat fa poc, per això torno a viure a casa dels meus pares–. I tampoc tinc fill. En canvi, sí que tinc un gos, que en realitat no deixa de ser un fill, per mi, i de fet el tinc en custòdia compartida amb la meva ex, així que no va del tot desencaminada.

M'adono que ja no és ella. O que la senilitat ha fet que sigui una altra *ella*. Però somriu igual i la seva calidesa és la mateixa. Tinc curiositat per conèixer-la.

Qui ho porta pitjor és ma mare, la seva filla, que vol fer-la tocar de peus a terra. Procura, de mil maneres, raonant, que la bàbuixka s'adoni que res del que imagina és real. Però com parar de parlar, quan tens convidats a l'habitació? Com ignorar tota una classe que t'observa, atenta, esperant la lliçó? Intento posar-me a la pell de la meva àvia escoltant la meva mare: algú que estimes et diu que res del que veus o sents és real. I em sembla impossible d'assumir. Impossibile.

Els darrers anys no parava de dir-nos que ja en tenia prou: que era molt gran i que ja havia viscut molt. Jo crec que s'avorria. Però això era abans, perquè ara no dona abast amb aquesta nova vida social que té. Serà per això que els seu cervell ha dit prou?

Crec que després d'aquesta primera visita començo a prendre notes sobre la meva àvia, la seva vida. Penso que potser, algun dia, explicaré la seva història.